

Handläggare
Mårten Sundholm
Telefon: 08-508 33 869**Till**
Utbildningsnämnden
2021-10-14

Trafiksäkerhetsplan för Stockholms stad

Remiss från trafiknämnden, T2020-03235

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till trafiknämnden som svar på remissen.

Lee Orberson
Tf utbildningsdirektörMalin Eriksson
Avdelningschef

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har fått förslag till ny trafiksäkerhetsplan på remiss från trafiknämnden. Planförslaget syftar till att ta ett samlat grepp om stadens trafiksäkerhetsarbete och peka ut den strategiska riktningen framåt inom ett antal strategiska insatsområden. Planen anger ett antal åtgärdsområden som en kommande åtgärdsplan ska bygga på.

Utbildningsförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget, men anser att vissa perspektiv kan stärkas. Förvaltningen ser positivt på att förslaget ser barn och unga som en viktig målgrupp och att trafiksäkerhet i anslutning till skolor lyfts fram. Förvaltningen anser dock att förslaget har ett alltför stort fokus på grundskolor, på bekostnad av förskolor och gymnasieskolor. Planförslaget kan också tydligare lyfta trafiksäkerhetens betydelse under skoltid.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till trafiknämnden som svar på remissen.

Bakgrund/Ärendet

Utbildningsnämnden har fått förslaget till ny trafiksäkerhetsplan på remiss från trafiknämnden. Den nya trafiksäkerhetsplanen innebär en fortsättning på det arbete som utförts enligt tidigare planer och program inom trafiksäkerhetsområdet och knyter an till stadsövergripande program, planer och styrdokument, som Vision 2040, översiktsplanen, framkomlighetsstrategin och Plan för säkra och tryggas skolvägar. På nationell och global nivå anknyter trafiksäkerhetsplanen till nollvisionen och hållbarhetsmål inom Agenda 2030.

Trafiksäkerhetsplanen syftar till att ta ett samlat grepp om stadens trafiksäkerhetsarbete och peka ut den strategiska riktningen framåt. Ett antal strategiskt viktiga insatsområden pekas ut:

- gåendes singelolyckor (fallolyckor),
- cyklisters singelolyckor,
- rätt hastighet,
- ökad regelefterlevnad, och
- säkra fordon.

Till varje strategiskt insatsområde finns ett antal effektmål.

Trafiksäkerhetsplanen fastställer inte vilka konkreta åtgärder som ska genomföras. En åtgärdsplan med konkreta och tidsatta mål kommer att tas fram utifrån fem åtgärdsområden:

- reglering och styrmedel,
- utbildning och information,
- fysisk utformning,
- drift och underhåll, samt
- teknikutveckling och innovation.

Åtgärdsplanen ska tas fram gemensamt av alla aktörer inom stadens trafiksäkerhetsarbete och samla de åtgärder som respektive aktör har för avsikt att genomföra. I arbetet med åtgärdsplanen ska planerade åtgärder synliggöras och möjligheter till samverkan och dialog mellan olika aktörer förbättras. Åtgärdsplanen ska följas upp årligen. Respektive förvaltnings trafiksäkerhetsarbete ska genomföras inom ramen för det ordinarie arbetet, redovisas i verksamhetsplanen och inkluderas i ordinarie budgetprocess.

Förslaget till ny trafiksäkerhetsplan betonar också vikten av samverkan, både internt inom staden och med externa aktörer. Såväl ansvarsgrad som möjlighet att påverka skiljer sig åt mellan stadens förvaltningar och bolag. Staden som helhet har dessutom begränsad rådighet över viktiga delar av trafiksäkerhetsarbetet. Trafiksäkerheten beskrivs också som ett delat ansvar mellan de ansvariga

för trafiksystemet och de enskilda trafikanterna. Stadens trafiksäkerhetsarbete ska ge de enskilda trafikanterna bästa möjliga förutsättningar att ta ansvar för sin egen säkerhet. Barn, äldre och personer med funktionsnedsättning kan dock ha begränsade möjligheter att ta eget ansvar, varför staden har ett särskilt stort ansvar att säkerställa en säker trafikmiljö för dessa grupper.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi och styrning, i samverkan med grundskoleavdelningen, gymnasieavdelningen, förskoleavdelningen och avdelningen för personal och kompetensförsörjning.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 5 oktober 2021. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 6 oktober 2021.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget till ny trafiksäkerhetsplan, både i allmänhet och vad gäller strategiska insatsområden och valda åtgärdsområden.

Förvaltningen ser positivt på att förslaget lyfter barn som en särskilt viktig målgrupp för trafiksäkerhetsarbetet. Att staden arbetar för en säker trafikmiljö i allmänhet och en säker trafiksituation runt skolorna i synnerhet ska ses som en självklarhet. Om trafikmiljön är och upplevs som säker ökar också barns rörelsefrihet i stadsmiljön i och med att de kan och tillåts förflytta sig på egen hand till fots eller med cykel. Rörelsefrihet och fysisk aktivitet är en viktig del av barns utveckling. I trafiksäkerhetsplanen konstateras att en osäker, eller upplevt osäker, skolväg leder till att fler barn skjutsas till skolan eller förskolan med bil, vilket får negativa konsekvenser för trafikmiljön både runt och i direkt anslutning till skolan eller förskolan.

Utbildningsförvaltningen instämmer i denna problembeskrivning, men vill samtidigt tillägga att en säker trafikmiljö kring skolorna är viktig även under verksamhetstid. Många skolor och förskolor nyttjar externa lokaler (som idrottshallar) samt parker och andra utomhusmiljöer utanför skolans område. Under verksamhetstid har verksamheterna ansvar för elevernas säkerhet. En osäker trafikmiljö kring skolan eller förskolan kan leda till minskad självständighet för eleverna samt i förlängningen ökad oro och arbetsbörda för personalen. Elever i gymnasieskolan har ofta längre resvägar, både

till skolan och mellan skolbyggnaden och eventuella externa lokaler.

Utbildningsförvaltningen anser att den nya trafiksäkerhetsplanen kan lyfta trafiksäkerheten kring såväl förskolor som gymnasieskolor på ett bättre sätt. Så som planförslaget är formulerat betonas framför allt trafiksäkerhet kring stadens grundskolor, och förskolor och gymnasieskolor riskerar att glömmas bort. Även trafikmiljön utanför bilvägnäten, till exempel cykel- och mopedstråk i stadens parker, kan lyftas på ett tydligare sätt. Insatser för säkra och trygga skolvägar och en trygg närmiljö bidrar också till en förbättrad arbetsmiljö för anställda i berörda verksamheter.

Mycket av både trafikkontorets och utbildningsförvaltningens arbete med trafiksäkerhet kring skolor utgår från stadens "Plan för säkra och trygga skolvägar". Förvaltningen ser det som viktigt att detta arbete fortsätter att genomföras och utvecklas även inom ramen för den nya trafiksäkerhetsplanen.

Strategiska insatsområden

Utbildningsförvaltningens ansvarsområden berörs i olika utsträckning av trafiksäkerhetsplanens strategiska insatsområden. Under insatsområdet "rätt hastighet" tar planförslaget upp att yrkestrafikens efterlevnad av hastighetsbegränsningar är dålig, både generellt i staden och specifikt kring skolor. Ett av effektmålen under detta område är bättre förutsättningar för barns och äldres självständiga mobilitet, vilket har positiv inverkan på såväl trafikmiljön runt stadens skolor som för barns hälsa i allmänhet. Övriga insatsområden och effektmål handlar i allmänhet om att färre personer ska skadas eller omkomma i trafikrelaterade olyckor, men också om framkomlighet, upplevd säkerhet och stadsmiljöns attraktivitet för gående och cyklister. Utbildningsförvaltningen har inga invändningar mot denna inriktning, och ser i nuläget heller inte att några viktiga perspektiv saknas.

Valda åtgärdsområden

Även om förslaget till ny trafiksäkerhetsplan inte innehåller konkreta åtgärdsförslag så presenteras de fem områden som den kommande åtgärdsplanen kommer att organiseras i.

Utbildningsförvaltningens ansvar, mandat och möjlighet att genomföra åtgärder varierar inom dessa områden.

Utbildningsförvaltningen bedriver redan idag ett aktivt arbete med att förbättra skolornas fysiska förutsättningar, inte minst i samband med ny-, om- och tillbyggnad av skolor. Trafikmiljö och säkra skolvägar är en viktig del av dessa förutsättningar. "Fysisk

utformning” är ett av trafiksäkerhetsplanens valda åtgärdsområden, och arbetet ska enligt planen genomsyra hela plan- och byggprocessen. Utbildningsförvaltningen instämmer i att detta är ett viktigt perspektiv, inte minst med tanke på den snabba utbyggnadstakten av såväl bostäder som skolor. Nya skolor behöver planeras för att ge förutsättningar för ett hållbart och säkert resande, utifrån både ett rent säkerhetsperspektiv och utifrån parametrar som hälsa, självständighet och söktryck. Samtidigt är skolplanering en komplex process, och trafiksäkerhetsperspektivet behöver balanseras med andra krav och behov, som exempelvis tillgång till friyta och lämplig byggnadsutformning.

Utbildningsförvaltningen deltar aktivt i den fysiska utformningen av staden, både i ett långsiktigt planeringsperspektiv och i det faktiska genomförandet av skolbyggnadsprojekt. Trafiksäkerhetsperspektivet är naturligtvis viktigt i alla delar. Primärt handlar det om frågor som skolvägar, hämtning/lämning och transporter, men förvaltningen ser att trafiksäkerhetsperspektivet i en vidare mening även kan lyftas i relation till andra frågor. Ett sådant exempel är att skolfastigheter planeras med gång- eller cykelstråk över skolgården, vilket kan leda till säkerhetsrisker och i förlängningen en mindre användbar skolgård. Utbildningsförvaltningen ser alltså positivt på att detta lyfts som ett åtgärdsområde, men vill samtidigt framhålla att fysisk planering är en komplex fråga med många intressenter och behov som ska uppfyllas.

Konsekvenser för jämställdhet och för barn och barns rättigheter

Då ärendet är svar på en remiss från trafiknämnden gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs av trafiknämnden i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till trafiknämnden som svar på remissen.

Bilaga

Trafiksäkerhetsplan